



-Ne olacaksın?
+ Terrorist

Hayal ede-
miyorsunuz?
"Nişantepe"
çocukları

Keşke çocuklarım
sizin gibi
OLSALAR.

Doktor olmak
istiyorum. O
olmasa da
polis.

ÖZYEGİN ÜNİVERSİTESİ & NİŞANTEPE İLKÖĞRETİM OKULU

EĞİTİME DESTEK PROJESİ

DEĞERLENDİRME RAPORU

MART-HAZİRAN 2021

ÖZYEGİN ÜNİVERSİTESİ & NIŞANTEPE İLKÖĞRETİM OKULU
EĞİTİME DESTEK PİLOT PROJESİ
DEĞERLENDİRME RAPORU
MART-HAZİRAN 2021



TGÇ_Nişantepe
Toplumsal Güçlenme
Çalışmaları

KÜNYE

PROJE EKİBİ:

Doç.Dr.İbrahim Hakkı Acar - *ÖzÜ Psikoloji Bölümü & Çocuk Gelişim Öğrenme Çalışmaları Lab.*
Hamdi Utku Demirörs - *Özü Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Öğrenci*
Dr. Özlem Bahadır Karaoğlu - *Özü SP Sürdürülebilirlik Platformu*
Okan Pala - *Özü SP Sürdürülebilirlik Platformu*
Gökçe Gökalkan Selçuk - *Özü TDP Toplumsal Duyarlılık Projeleri*
Uzm.Psk.Dan. & Psikoterapist Merve Şen - *Özü Psikolojik*
Ceyda Tahan - *Özü SP Sürdürülebilirlik Platformu*
Dr. Öğretim Üyesi Sevgi Usta - *Hukuk Fakültesi & Disiplinlerarası*

ÖZÜ GÖNÜLLÜ ÖĞRENCİLERİ:

İrem Aytekin - *Özü Mühendislik Fakültesi*
Şevval Çakıcı - *Özü Sosyal Bilimler Fakültesi*
Sena Çelik - *Özü Sosyal Bilimler Fakültesi*
Berra Darıcı - *Özü Sosyal Bilimler Fakültesi*
Hamdi Utku Demirörs - *Özü Mimarlık ve Tasarım Fakültesi*
Özge Kabil - *Özü Hukuk Fakültesi*
Dilara Karakoç - *Özü Sosyal Bilimler Fakültesi*
Umut Korkmaz - *Özü Hukuk Fakültesi*

Ceren Mutlu - *Özü Hukuk Fakültesi*
Begüm Özcan - *Özü İşletme Fakültesi*
Ceylin Özkozacı - *Özü Mimarlık ve Tasarım Fakültesi*
Narin Sezen - *Özü Sosyal Bilimler Fakültesi*
Zeynep Şişman - *Özü Sosyal Bilimler Fakültesi*
Sena Uslu - *Özü Mühendislik Fakültesi*
Zeynep Uysal - *Özü Hukuk Fakültesi*

RAPOR:

Hamdi Utku Demirörs
Özlem Bahadır Karaoğlu
Okan Pala

NİŞANTEPE İÖO PROJE KORDİNATÖRÜ:

Muhammet Burak Der (Türkçe Öğretmeni)

TEŞEKKÜR

Ali (Senem) Hoca'ya ilk teşekkürümüz, iyiniyeti, iyi bir şey yapma isteğimizdeki ortaklaşma, o ve Muhammed (Der) Hoca'yla oluşan sinerji olmasaydı her birimize çok şey katan bu gönülden çalışmaların gerçekleşmesi mümkün olamazdı.

Neriman (Zayim) Hanım'a bir diğer teşekkür, yapıcı tutumu, sürecin işleyişinde gösterdiği destek çok kıymetliydi.

Ve Muhammed (Der) Hoca, burdan ona ne kadar teşekkür etsek az kalır. Öğrenciler için de bizler için de sürecin olmazsa olmazı. Bulaşıcı enerjisi, iyiniyeti, özverili katılımı ve süreçte dikkatimize getirdiği tüm konular için teşekkür ederiz.

Ve değerli ÖzÜ hocalarımız, Sevgi Usta, İbrahim Hakkı Acar, Merve Şen, Cansel Çolak, Abdullah Karatay projenin gelişimine sağladıkları katkı için kendilerine teşekkür ederiz, yol arkadaşılığınız çok kıymetliydi. Pilot uygulamasını yaptığımız projeye pozitif enerjileriyle katılımları için ÖzÜ'lü gönüllü öğrencilere ve Nişantepe'li öğrencilere çok teşekkür ederiz.

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	3
2. PROJE SÜRECİ	5
2.1. Eğitim Programı İçeriği	5
2.2. Gönüllü Oryantasyonu	6
2.3. Proje İşleyişi	7
2.3.1. Gönüllülük İlkeleri.....	7
2.3.2. Nişantepe İlköğretim Okulu	7
2.3.3. Paylaşım Grupları	7
2.3.4. Whatsapp Destek Grubu.....	8
3. PROJENİN ETKİLERİ	9
3.1. Proje İzleme Değerlendirme Süreci	9
3.1.2. Anket Soruları.....	9
3.1.3. Gönüllülük Görüşme Notları.....	9
3.2 Nişantepe Öğrencileri Üzerindeki Etkisi	10
3.3 Özü Gönüllüleri Üzerinde Etkisi	11
4. SONUÇLAR & DEĞERLENDİRMELER & ÖNERİLER	14
5. YARARLANILAN KAYNAKLAR	16

"Brzi burači"
Knut Mesing

1. GİRİŞ

Özyeğin Üniversitesi olarak parçası bulunduğumuz Nişantepe mahallesinde 2000 civarında Roman yaşıyor. Çok büyük bir kısmı pandemi koşullarında daha da derinleşen bir kent yoksulluğuyla karşı karşıya. Yoksulluk ve yoksunluk, dezavantajlılık ile birleştiğinde daha da yıkıcı bir hal alıyor. Bu durum, özellikle çocuklar üzerinde telafisi zor sorunlar yaratıyor. 2016-2021 tarihli Romanlara yönelik ulusal strateji belgesinde, Roman çocukların eğitim olanaklarından yeterince yararlanamadığı, eğitim olanaklarına erişimlerinin düşük, erken terklerin ve devamsızlıkların yüksek olduğu belirtiliyor. Eğitimde fırsat eşitsizliği, beraberinde sosyal dışlanma vb. sorunlarla karşı karşıya kalan çocuk, okulla kurması gereken bağı kuramıyor, yetişkin olduğunda gerek çalışma hayatına girme konusunda gerekse toplumsal hayata uyum sağlamada büyük güçlükler yaşıyor.

Yoksullukla, derin yoksullukla, yoksulluğun giderek çeşitlenen biçimleriyle mücadele etmek, eşitsizliklerin, eğitimde fırsat eşitsizliğinin giderilmesi için çalışmak, toplumsal çeşitlilik-farklılıkların zenginlik olduğu inancıyla hak temelli çalışmalarda bulunmak hem kişiye, hem akademiye düşen doğal bir sorumluluk. Yanıbaşındaki bu dezavantajlılığın giderilmesi ve toplumsal güçlenmeye yönelik çok paydaşlı çalışmalar, Özyeğin Üniversitesi'nde 2019 yılında yaklaşık_nişantepe* projesinin hemen ardından başladı.

Temel ihtiyaçların giderilmesine yönelik çalışmaların yanısıra, 'Nişantepe Toplumsal Güçlenme Çalışmaları' ekibi tarafından 'çocuk' odağında 'eğitim' ve 'hukuk' alanlarında dezavantajlılığın giderilmesine yönelik akademik temelli saha programları geliştirilmektedir. Bu raporun konusu olan NED Nişantepe Eğitime Destek Projesi, bu alandaki çalışmaların pilot uygulamasıdır. Nişantepe İ.Ö.O öğretmenleri ve yetkilileri ile yapılan düzenli görüşmelerde sosyal içerilme sorunları vb nedenlerle sosyal-duygusal-değerler eğitimi içeren / sosyal içerilmeyi destekleyen bir program ihtiyacı görülmüştür. ÖzÜ - Nişantepe İ.Ö.O işbirliğiyle 2021 bahar akademik döneminde online gerçekleştirilen 'eğitime destek pilot projesi' aracılığıyla, ÖzÜ'lü gönüllü öğrencilerle - Nişantepe'li öğrencileri bir araya getiren 8 haftalık bir içerikle eğitimin desteklenmesi amaçlanmıştır.

Program aracılığıyla hem Nişantepeli Roman çocukların hem de gönüllü ÖzÜ öğrencilerinin belli kazanımlar sağlamaları öngörülmüştür. Projede, Roman çocukların gelişimini desteklemek, direncini (*resilience*) artırmak ve sosyal içerilmeyi desteklemek amaçlanmıştır. ÖzÜ gönüllü öğrencilerinin de toplumun çeşitli katmanlarını ve dinamiklerini tanıyarak toplumsal farkındalığının artmasına, öğrencilerin kişisel gelişimleri ve dönüşümlerine önemli bir katkı sunacağı öngörülmüştür. Projenin aynı zamanda hayatın normal akışı içinde tanışma şansları az olan iki farklı grubu bir araya getirerek sosyal entegrasyona katkı sağlanması düşünülmüştür.

“



Milli Eğitim Bakanlığına gidiyoruz, Milli Eğitim Müdürü ile görüşüyoruz.Şey dedi: “Sizinkiler de çok iyi klarnet çalar, çok iyi zurna çalar.” Etiketlenmiş, sadece onu yapabiliriz. Ben de “Ben yönetmenim onu da iyi yapıyorum.” dedim. “Ya siz farklısınız, siz çıkmışsınız.”

Hani orası girilen çıkılan bir alan; yükselen ve düşülen bir alan gibi görülüyor. Aslında bu tamamen ön yargı ve **ön yargının “faaliyetler”e dönüşünce ayrımcılığa bürünmüş hali**. Dolayısıyla romanlar müziği iyi yapabilir, dansı iyi oynayabilir, çünkü zaten müziğin içindedir; müzisyen romanlarsa eğer. Ama başka yetenekleri de var herkes gibi. O yeteneklerin keşfedilip aynı zamanda onların gücünün artırılması gerekiyor.

Dün size de bahsettim. Romanlar Dikilide bir kulüp kurmuşlar. Voleybol takımı var. Sürekli Türkiye birinciliği oluyor. Ama çocuklar forma alamadığı için o yarışmalara gidemiyorlar ya da otel parası karşılayamadığı için o yarışmaya gidemiyor. En son bu sene bir vekilin aracılığıyla çocukları yarışmaya soktuk. 2. Olarak geri döndüler ama o kadar yorgunluk ve motivasyonsuzluğa rağmen.

Konak'ta yine madde bağımlısı bir çocuk, tek isteği futbolcu olmak. Çocuğu futbola teşvik ederek,

“gücünü oradan çıkartarak” çocuk o kadar başarılı ki şu anda. Spora, satranca veya başka alanlara sadece bu değil yani belki de eskrim yapmayı sevecek. Çünkü bu zamanla kendini keşfetme alanı her çocuk gibi, her insan gibi...

İlk başladığınız Elmas ile şu anki gelinen Elmas arasında ne fark var? Öncelikle kendimin farkına vardım. Yani o zaman toplumun farkındasın, toplumsal sorunların farkındasın, şimdi kendinin farkındasın. Ama toplumsal sorunların nasıl çözülebileceğinin daha da farkındasın. Dolayısıyla bu süreç zaten insanoğlunun bir süreci değil mi? Kendini bulma süreci... Yani sadece bir tane hap yok ki Romanların durumu iyileşsin, ya da bir hap yok ki Romanlar başarılı olsun. Birçok yöntem uygulanacak. Kendi çocuğumuza da uyguluyor muyuz? Çocuk okula gidecek o derste başarısız, napıyoruz? Başka bir şeye teşvik ediyoruz. Roman çocuklarının da seçeneklere ihtiyacı var. Bir şeyin hayata geçirilebilmesi için tek bir seçenekleri olmaması gerekiyor. O tek bir seçenek bile günümüzde maalesef lütufla sunuluyor. Romanlara yapılan hiçbir şey lütuftur değildir haktır. İnsan hakkıdır..

**Elmas Arus, Sıfır Ayrımcılık Derneği
“yaklaş_ nişantepe” paneli**

”

*foto. yaklaş_ nişantepe 'bilinmeyen sokak' panosu

yaklaş_ nişantepe sürecinde mahalle yürüyüşüne katılan öğrenci ve özü paydaşlarının görüşlerinden alınmıştır

2. PROJE SÜRECİ

Normal koşullar altında eğitim olanaklarından yeterince yararlanılamayan, materyallere erişimin kısıtlı, erken okul terklerinin ve devamsızlık oranlarının yüksek olduğu roman mahallelerinde pandemi süreci derinden hissedilmiştir. Bu süreçte online eğitime erişimde zorluk yaşayan, fiziksel koşullarının yetersizliğinden dolayı kendine çalışacak alan bulamayan çocuklar hem eğitimden hem de okuldan uzaklaşmıştır. Eğitimde fırsat eşitsizliği ile başlayan bu süreç roman vatandaşların toplum ile sosyal, kültürel ve ekonomik entegrasyonuna büyük darbe vurmakta ve 'sosyal dışlanma' ya sebebiyet vermektedir.

Bu sorunun çözümüne dönük bir adım olarak projenin haftalık eğitim programı düzenlenirken 'sosyal içerme' temel alınmıştır. Böyle bir bağlam içinde yürütülecek eğitim etkinliklerinde temel olan bireylerin kendilerine ve içinde yaşadıkları topluma dışarıdan bakabilmeyi, eylemleri üzerine düşünebilmeyi ve gerektiğinde bunları değiştirme gücünü kendilerinde bulmalarının sağlanmasıdır. Bunun için, sosyal-duygusal değerler eğitimini içeren 8 haftalık bir program oluşturulmuştur.

Programın pilot olma niteliğinden dolayı Nişantepe İ.Ö.O ve ÖzÜ tarafında öğrenci seçiminde hassas davranılmıştır. ÖzÜ tarafında halihazırda gönüllülük yapan ve kırılğan gruplarla çalışma tecrübesi olan gönüllüler Toplumsal Duyarlılık Projeleri Birimi tarafından belirlenmiş ve projeye dahil edilmiştir. Nişantepe İ.Ö.O. tarafında ise hem böyle bir programa ihtiyaç duyan hem de programa daha istikrarlı katılım sağlayabilecek öğrenciler, öğrencileri ve ailelerini yakından tanıyan Türkçe öğretmeni Muhammet Der tarafından belirlenmiştir.

Nihai olarak 5-8. sınıf aralığında 4 erkek, 6 kız öğrenciden oluşan Nişantepe İ.Ö.O. öğrencileri, 14 ÖzÜ gönüllüsü ile eşleştirilerek her hafta Perşembe günü ortalama 60 dakika süre ile internet üzerinden bir araya gelmiş ve birlikte aşağıda detayları görülebilecek eğitim içeriğine uygun çalışmalarda bulunmuşlardır.

2.1 Eğitim Programı İçeriği

Bu doğrultuda eğitim başlıkları şunlardır;

- **Empati**

Empati öğrencilerin kendileri için karar alırken başkalarına zarar vermemeyi ya da herhangi bir onay, kabul arayışına girmemelerini sağlar.

- **Duyguları Tanıyalım**

Duyguları tanımamak kendini ifade etmeyi zorlaştırır ve böylece iletişim problemlerine yol açar oysa duyguları tanımak duygudaşlık kurma yeteneğini artırarak empatiyi artırır aynı zamanda duyguları tanıyanlar içlerinde buldukları duygusal durumları tanıyarak kendini rahatlatacak yolları daha kolay bulurlar.

- **Hikaye Anlatıcılığı**

Anlatılmak istenen, hikayeleştirilir ve dinleyen kişinin farklı rollere bürünerek algılamasına imkan tanır.

- **Seyirci Etkisi**

Olaylar karşısında, maruz kalınan rollere dair daha geniş bir kavrayış geliştirilmesine yardımcı olur.

- **Şiddetsiz İletişim ve Öfke Kontrolü,**

Yargılamadan gözlemlemek, ne gördüm ?, ne duydum ? sorularını sorabilmek ve hissedilen duyguların söylenmesi şiddetsiz iletişimin önüne geçen unsurlardan sadece bazılarıdır. Öfke ile sorunların çözülemeyeceğini anlamak ve buna uygun davranmak sağlıklı iletişimin temelinde yatan bir başka unsurdur.

- **Ben dili Sen dili,**

Sen dili karşı tarafa kişisel bir eleştiri gibi algılanır ve kişi de sen dili ile kendini savunmaya çalışır ancak ben dili yalnızca o anki durumda hislerimizi karşıımızdakine aktarmaktır, bu durumda karşıımızdaki bize ne hissettirdiğini anlar ve kendini sorgulamasına sebep verir, kişisel bir eleştiriden uzaktır. Sağlıklı bir iletişim kurmak için çok önemlidir.

- **Her Şey Senin Elinde*,**

“Ben tek bir kişiyim. Ama yine de biriyim. Her şeyi yapamam ama yine de bir şeyler yapabilirim. O yapabileceğim şeyleri yapmayı asla reddetmeyeceğim.” Hellen Keller. Problemler tek bir kişinin üstün çabası ile değil herkesin elinden geleni kendince yapması ile çözülür.

- **Arkadaşlık**

Arkadaşlık sosyal hayata adaptasyon için önemli bir adımdır, kişiler durumlara başkaları gözüyle bakmaya başlarlar. Duygusal ve sosyal gelişimin temellerinden biri arkadaşlıktır, arkadaşlar arası yaşanan sıkıntıların ebeveyn müdahalesi olmadan çözülmesi kişide özgüven artışına katkı sağlar.

2.2 Gönüllü Oryantasyonu

Proje öncesinde ise gönüllü öğrencilerin roman kültürünü tanımaları, roman çocukları özelinde çocuk haklarına dair temel bilgi edinmeleri, kırılğan gruplarla çalışmış profesyonellerden saha deneyimlerini, alt kültürel özellikleri, hak temelli yaklaşımlarda dikkat edilecek konuları dinleme-öğrenme-tartışma fırsatı bulacakları bir dizi eğitim gerçekleştirilmiştir:

- **yaklaş_nişantepe projesi & TGÇ_Nişantepe çalışmaları**

Dr. Özlem Bahadır & Okan Pala _ÖzÜ SP Sürdürülebilirlik Platformu

- **Program Bilgilendirme**

Gökçe Gökbalcan Selçuk _ÖzÜ Toplumsal Duyarlılık Projeleri

- **Bir Bölgede Sıkışmak**

Cansel Çolak & Prof Dr Abdullah Karatay_Üsküdar Üniversitesi

- **Çocuk Hakları Perspektifinden Roman Çocuklar**

Dr. öğretim üyesi Sevgi Usta_ÖzÜ Hukuk fakültesi & Disiplinlerarası çocuk hakları Laboratuvarı

- **Gönüllü-faydalanıcı ilişkisinde dikkat edilmesi gerekenler**

Doç.Dr.İbrahim H. Acar ÖzÜ Psikoloji Bölümü & Çocuk Gelişim ve Öğrenme Çalışmaları Laboratuvarı

- **Gönüllüler Kırılğan Topuluklarla Çalışırken Psikolojik Sağlıklarını Nasıl Korurlar ve Güçlendirirler?**

Uzm. Psk. Dan & Psikoterapist Merve Şen _ÖzÜ Psikolojik Gelişim Birimi

2.3. PROJE İŞLEYİŞİ

2.3.1. Gönüllülük İlkeleri

Hassas gruplar ile yapılan gönüllülük programlarında süreklilik büyük önem göstermektedir. Bu sürekliliğin sağlanamaması durumunda faydalanıcılara yarardan çok zarar verilmiş olabilir. Bu sebeple gönüllü öğrencilerin sorumluluk ve ilkelerinin açıkça anlaşılır olması için bir etik taahhütname hazırlanmıştır. Devamsızlık sınırı, herhangi bir beklenmedik durumda iletişime geçilecek ekip, faydalanıcılar ile alakalı sosyal medya paylaşımı yapmama vs. gibi maddeler gönüllülere bildirilerek hem gönüllülerin hem de faydalanıcıların projeden olumsuz etkilenmesinin önüne geçilmek istenmiştir.

Çocuk Hakları referans alınarak hazırlanan bölümde ise gönüllülerimizin Nişantepe öğrencilere yaklaşırken nelere dikkat etmeleri gerektiği, nelerden kaçınmaları gerektiği ayrıntılı bir şekilde ifade edilmiştir.

2.3.2. Nişantepe İlköğretim Okulu

Nişantepe’li öğrenciler online buluşmalara başta Muhammet Der olmak üzere çeşitli hocaların refakati ve rehberliğinde katılmışlardır. Buluşmalara ÖzÜ’den online katılımın yanısıra fiziksel katılım gösterilmiş, gerek teknik açıdan, gerekse sürecin işleyişi açısından Nişantepe’li öğrencilere kolaylaştırıcılık sağlanmıştır. Bu katılımlarda, öğrencilerle temas kurulmuş, eğitim süreci sonrasında gerek gözlem, gerekse soru-cevaplarla



düzenli geribildirim alınmasına ve sürecin pekiştirilmesine özen gösterilmiştir.

Proje başlangıcı ve sonunda katılım ve paylaşım teşvik edici materyal sağlanmıştır. ÖzÜ’lü öğrenciler tarafından iletişimde oldukları öğrenci için seçilmiş ve kişisel notlar iliştilerle paylaşılan kitaplar vb. paylaşımlar aracılığıyla öğrenci grupları arasındaki bağların kuvvetlendirilmesi amaçlanmıştır.

2.3.3. Paylaşım Grupları

Projeye hazırlık aşamasında verilen oryantasyon eğitimleri dışında 1 tanesi proje ortası 1 tanesi proje sonunda olmak üzere ‘Paylaşım Grupları’ gerçekleştirilmiştir. Projenin ortasında gerçekleştirilen ilk paylaşım grubunda Uzm. Psk. Dan & Psikoterapist Merve Şen tekrar gönüllülerle bir araya gelerek onlara süreçteki yaşantılarını, zor duygu ve düşüncelerini dile getirmeleri için güvenli bir ortam açmıştır. Bu buluşmada önem ve emek verdiğimiz süreçlere dair kaygılarımızın olmasının doğal olduğunun ve gönüllülük sürecinde “başarı / başarısızlık” gibi bir sınıflama olmayacağını altı çizilmiştir.

Proje sonunda gerçekleşen ikinci paylaşım grubu ile gönüllülerle sağlıklı bir kapanış nasıl yapılır konusu ele alınmıştır. Belli sınırların her iki tarafı da korumak adına olmasının önemi konuşulmuş aynı zamanda her öğrenci, her gönüllü ve her süreç biricik olduğundan gönüllülerin vedalaşma sürecinde eğer ihtiyaçları varsa duygularını dile getirmelerinin ve öğrencilerle Nişantepe İ.Ö.O. akademik personeli aracılığıyla temasta kalabileceklerini belirterek son oturumu geçirmeleri ele alınmıştır. Tüm paylaşım toplantılarında bir ikilem ya da zorlanma söz konusuysa bunun insani olduğu ve buna yer açmanın psikolojik gelişim açısından kıymeti vurgulanmıştır.

2.3.4. Whatsapp Destek Grubu

Öğrencilerinin olası ihtiyaçlarını karşılamak adına hazırda bir danışma ekibinin bulunduğu whatsapp grubu kurulmuştur. Bu sayede hem gönüllüler hem de Nişantepeli öğrencilerin desteklenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca bu grubun varlığının gönüllüler arasında iletişimi ve kolektif duyguyu arttırdığı görülmüştür.

3. PROJE'NİN ETKİLERİ

Projede hayatın normal akışı içinde bir araya gelmesi zor olan iki grup, ÖZÜ öğrencileri ve Nişantepe öğrencileri, 8 hafta boyunca bir araya gelmiş ve paylaşımında bulunmuşlardır. Projenin en büyük katkısı karşılıklı iletişime, birbirini tanımaya dönük bu önemli adımdır.

3.1 Proje İzleme Değerlendirme Süreci

Öğrenciler ile iletişim kanalı sürekli açık tutularak düzenli geri bildirim alınmıştır. Buna ek olarak iki adet formel veri toplama yolu izlenmiştir:

3.1.2. Anket Soruları

ÖZÜ gönüllü öğrencilerinden proje öncesinde ve sonrasında anket doldurmaları istenmiştir. Proje öncesinde hazırlanan ankette öğrencilerin beklentileri, proje öncesi duyguları, varsa kaygıları, Nişantepe öğrencilere katabilecekleri ve onlardan neler alabilecekleri vb. konularda düşünceleri öğrenilmiştir. Proje sonrasında da benzer sorular sorularak gönüllülerin proje içerisinde kendi değişimlerine tanıklık etmeleri talep edilmiştir.

3.1.3 Gönüllülük Görüşme Notları

Öğrencilerden ayrıca her haftaki görüşmeler sonunda görüşme notlarını yazmaları istenmiştir. Bunun için bir çerçeve belirlenmemiş ve öğrencilerin duygu düşünceleri, yaşadığı zorluklar, keyifli dakikalar vb. konularda özgürce yazmaları talep edilmiştir. Proje sonrası günlük yazılan notlar pilot proje için oldukça yol gösterici olmakla beraber gönüllü öğrencilerin hafta hafta kendi değişimlerini gözlemleyebilmelerine, tüm süreci ve yaşadıklarını anlamlandırmalarına olanak sağlamıştır.

Projenin Nişantepe'li öğrenciler üzerindeki etkisi, Muhammet Hoca'nın kişisel gözlemleri, öğrencilerin aileleri ile yaptığı görüşmeler, ÖZÜ'den birebir yüzyüze öğrenci görüşmelerine bağlı olarak değerlendirilmiştir.



3.2 Nişantepe Öğrencileri Üzerinde Etkisi

Nişantepe İ.Ö.O'dan katılım gösteren 10 öğrenci ile proje süresince ve proje bitiminde yapılan sohbetlerde/görüşmelerde genelde olumlu etki gözlenmiştir. Negatif bir etki gözlenmemiş, iki öğrencide etkinin nötr olduğu not edilmiştir.

Gözlenen en büyük olumlu etki Nişantepe öğrencilerine bir abi veya ablasının haftalık zaman ayırması ve bunun neticesinde onunla ilgilenmesinin yarattığı değer verilme hissidir. Bu durum süreç içinde kendisini özellikle bazı Nişantepe’li öğrencilerin daha konuşkan daha paylaşımcı olacak şekilde dönüşmesi şeklinde kendisini göstermiştir. Başta görüşlerini rahatça ifade etmekte zorlanan bazı öğrenciler, karşılıklı tanıma sürecinin ardından görüşlerini daha rahat ifade etmeye başlamışlardır. Ayrıca bazı öğrenciler çeşitli negatif duygularını (örneğin öfke) daha iyi kontrol ettiklerini aktarmışlardır. Gözlenen bir diğer husus ÖzÜ’lü abi ablaların, çocukların gözünde bir rol model teşkil etmesi durumudur. Bu durum avukat olmak isteyen Nişantepe öğrencisi ile hukuk öğrencisi bir ÖzÜ’lü öğrencinin eşleşmesinde önemli bir katkı olarak ortaya çıkmıştır.

Bu olumlu etkilere ek olarak, projenin bazı öğrencilere ulaşamadığı da gözlenmiştir. Örneğin bir Nişantepe öğrencisi ile proje bitiminde yapılan görüşmede proje süresince anlatılan hemen hiç bir konunun öğrenciye sirayet etmediği görülmüştür.

Nişantepe İ.Ö.O yetkilileri, programın ve etkinliklerin okul müfredatını destekleyici ve bütünlüsel nitelikte olduğu belirtmişlerdir. Bir diğer etki ise, bu programın sadece Nişantepe İ.Ö.O. öğrencileri üzerinde değil, öğrencilerin aileleri üzerinde de etkisi olmasıdır. Program sonunda öğrencilerin aileleri ile görüşen Muhammet Burak Der, ailelerin çocuklardaki olumlu değişimden etkilendiklerini ve çocuğun okula devamı konusunda daha istekli bir hale geldiklerini iletmiştir. Proje tasarım aşamasında öngörülme bu etki şüphesiz ki çok olumludur.

Programda geliştirilmesi gereken noktalar da gözlenmiştir. Bunlardan ilki projenin kazanımlarının farkedilmesi, öğrenciler tarafından içselleşmesi, pekiştirilmesi sağlıklı bir kapanış-veda yaşanabilmesi için projenin kapanışı esnasında öğrencilerin psiko-sosyal danışmanlık almalarında fayda olduğu düşünülmektedir. Burada Nişantepe İ.Ö.O rehber öğretmen görüşmeleri önem arz etmektedir. Ayrıca teknik altyapının iyileştirilmesi, özellikle çevrimiçi yapılan görüşmelerde ses ve görüntü kalitesinin daha iyi hale getirilmesinin programın genel kalitesini de arttıracığı görülmüştür.



“ Okulumuzda düzenlenen bu etkinliğin içinde bulunmaktan büyük onur ve gurur duydum. Çocuklarımız sekiz haftalık bu etkinlikler neticesinde bir nebze de olsa kendilerini kişisel ve psikolojik anlamda geliştirme imkanını yakaladılar. Geri dönüt aldığım öğrencilerimin tamamı buna benzer projelerin içinde yer almak için gönüllü olduklarını dile getirdiler. Çocuklarımızın bu etkinliğe düzenli katılımında ailelerinin de katkılarının yadsınamayacağını da belirtmek isterim.

Muhammet Burak Der

”

“öfke kontrolü sorunum var, maçta falan çok sinirleniyordum, artık sinirlenmiyorum, sakinim”
Öğrenci 1

“mimar olmak istiyorum, köprüler yapmak istiyorum”
Öğrenci 4

“tekstil işçisi olabilirim”
Öğrenci 2

- *“ne yapmak istiyorsun büyüyünce?”*
- *güler, “hiç düşünmedim”*
Öğrenci 3

“avukat olmak istiyorum, çok şanslıyım, çünkü konuştuğum abla da avukatmış, ama belki oyuncu da olabilirim, bir de yönetmen”
Öğrenci 5

3.3 ÖZÜ Gönüllüleri Üzerinde Etkisi

Proje aracılığıyla ÖZÜ öğrencilerinin kişisel gelişimleri ve “dönüşmelerine” önemli bir katkı sunduğu görülmüştür. öğrencilerin topluma karşı sorumluluklarını fark etmeleri, anlamaları ve sorumluluklarını yerine getirirken iletişim becerisi, ekip çalışması, empati, özgüven, çok disiplinli düşünme gibi yetkinlikleri de geliştirmelerine fırsat sağlamıştır.

Nişantepe’deki çocuklar ile yapılan sesli ve görüntülü görüşmeler sırasında gönüllüler sorunlar ile etkili bir şekilde baş edebilme, bir konuşmayı organize edebilme gibi kendi hayatlarına büyük katkı sağlayacak becerilerini geliştirdiler. Bunun yanı sıra haftalık işlenen ben ve sen dili, zorbalık, empati, öfke kontrolü vs. gibi konular hem gönüllülerin hem de Nişantepe’li çocukların empati yeteneği, duyguların yönetimi ve etkili iletişim gibi becerilerinin karşılıklı olarak gelişmesine katkıda bulundu. Gönüllülerimiz bu durumu şu sözleri ile ifade ediyor,

“Bu projeye başlamadan önce aslında çocuklarla iletişimimin çok daha basit düzeyde olduğunu fark ettim. Projeye dahil olduktan sonra aslında kendimizden yaşça küçük olan kişilerin de çok farklı hayatlarda çok yoğun bir hayat yaşadıklarını gördüm. Karşımdaki kişinin yerine geçip kimi zaman onu anlamaya çalıştım kimi zaman sırdaş olduk dertleştik, beni sadece kamerada gören biriyle bu kadar etkin iletişim kurabilmek beni çok mutlu ve huzurlu hissettirdi. Sohbetlerimiz, etkinliklerimiz sırasında benim de öğrencimiz sayesinde fark ettiğim şeyler oldu. Onun kendi doğrusundan zaman zaman çıkabilmesi gerektiğini öğretmek bence çok değişik bir deneyimdi. Kısacası bu proje benim aslında hayata bakışımı şekillendirdi, empati becerilerimi geliştirdi ve çok tatlı bir kız çocuğuyla arkadaş olabilmemi sağladı.”

Gönüllü 2

Gönüllü 1 ilk hafta raporunda *“Toplantının başında öğrencinin ilk cümlesi ‘heyecandan elim ayağım karışıyor konuşmakta zorlanıyorum’ oldu. Aslında tam olarak benim de yaşadığım duygular bunlardı. Hayatımda ilk defa böyle bir proje içerisinde bulunuyordum ve ilk defa deneyimlediğim bir tecrübeydi nasıl konuşacağımı bilemedim başlangıçta. Görüşme boyunca biraz gergindim yanlış bir şey söylemekten karşımdakine kendimi anlatamamaktan endişeliydim.” demişken daha sonra “öğrenci daha biz sormadan kendinden bahsetmeye başladı bizimle çok güzel iletişim kurdu, merak ettiklerini sordu bizim sorularımızı cevapladı bol bol güldük hayallerinden bahsetti ve birçok farklı konular farklı duygulardan bahsettik. Proje hem bizim için hem de öğrenci için çok keyifli geçti ve birbirimize çok güzel şeyler kattığımızı düşünüyorum.”* şeklinde bir rapor yazdı.

“Bu proje sayesinde kendimi daha iyi ifade etmeyi öğrendim. İnsanlarla daha iyi bir şekilde iletişim kurmayı öğrendim. Kendime olan güvenim arttı.”

Gönüllü 3

“Proje tanımadığım insanlarla daha kolay iletişim kurabilme becerimi geliştirdi ve tanımadığım insanları dinlemeyi onlara yol göstermeyi kendi deneyimlerimi paylaşma fırsatı sundu. Kısacası proje benim iletişim becerimi olumlu yönde değiştirdi”

Gönüllü 5

Gönüllü Özyeğin Üniversitesi öğrencileri karşılıklı faydanın amaçlandığı bu proje içerisinde kendilerini yalnızca teknik konularda geliştirmede; manevi zenginleşme, özgüven gelişimi gibi konularda da tecrübeler elde etti. Bu durumu gönüllülerimiz şöyle ifade ediyor.

“Her hafta üçümüzün mü etkinlik yapacağını merak etti, biz de kendisi de isterse her haftayı birlikte geçireceğimizi söyledik. Bu durumdan çok memnun olduğumu söyledim. Ben de böyle olumlu bir geri dönüş ile karşılaşınca açıkçası çok memnun oldum.”

Gönüllü 4

“Bizimle tanışmaktan, oyun oynamaktan ve vakit geçirmekten çok mutlu oldu. Arkadaşlarıyla çok konuşmadığını ama bizimle konuşabildiğini söylemesi bizi çok mutlu etti ve bu projeye katılma motivasyonumuzu hatırlattı. Her geçen görüşmede daha mutlu oluyorum ve öğrencinin de bizimle daha çok görüşmek istediğini hissedebiliyorum.”

Gönüllü 5

“Zamanın nasıl geçtiğini anlamadığımız ve karşılıklı olarak rahat ve keyifli vakit geçirdiğimiz bu buluşmanın bitiminde bireysel olarak sakin ve üzerimden bir yük kalkmış gibi hissettim. Bana çok iyi gelen bu buluşmaların yenisini iple çekiyorum.”

Gönüllü 6

“Etkinlikleri yaparken bazen sorular karşısında bizden daha olgun cevaplar vererek hem bizi şaşırttı hem de bize yeni şeyler öğretti. Kendi adıma projeye katıldığım için çok mutluyum.”

Gönüllü 7

“Gönüllü olmanın benim için kıymetini bir kez daha anladım. Proje sayesinde hayatımda gönüllülük çalışmalarını eksik etmemeye karar kıldım. Karşı tarafa destek vermeye çalışırken ben de pek çok şey öğrendim. Özellikle çocuklar ile ilgili gönüllülük faaliyetlerinin değerli olduğunu düşünüyorum.”

Gönüllü 2

Proje öncesi ve sonrası düzenlenen anketlerde öğrencilere sorulan “Yaşayacağın/yaşadığın süreci düşündüğünde aklına gelen ilk 3 duyguyu/kelimeyi yazar mısın?” sorusuna öğrenciler ağırlıklı olarak;

Proje Öncesi	Proje Sonrası
<ul style="list-style-type: none">• Gerginlik,	<ul style="list-style-type: none">• Güven,• Empati
<ul style="list-style-type: none">• Heyecan,	<ul style="list-style-type: none">• Arkadaşlık,• Tatminkarlık
<ul style="list-style-type: none">• Korku	<ul style="list-style-type: none">• İletişim,
<ul style="list-style-type: none">• Arkadaşlık	<ul style="list-style-type: none">• Karşılıklı Mutluluk
<ul style="list-style-type: none">• Merak	<ul style="list-style-type: none">• Samimiyet

şeklinde cevaplar vermişlerdir. Bunun yanı sıra proje sonunda bazı gönüllülerimiz “Proje sende neleri değiştirdi?” sorusuna;

“Nişantepe’de yaşayan çocukların ve kendi tanıdığım çocukların (örneğin kuzenlerim) aynı eğitimi almadıkları, aynı fırsata sahip olmadıklarını biliyordum ve bunların bence kişinin bakış açısını değiştirdiğini düşünüyorum (yaşadığımız çevrenin, öğrendiklerimizin yani). Ancak düşündüğümde daha fazlaydı ve bu bende fırsatların eşit olmadığı çocuklar için daha çok şey yapma hissi uyandırıyor, her zaman çocukları severdim ama şu anda bence daha hassas ve bilinçli yaklaşıyorum.”

“Toplumda farklı sosyoekonomik şartlara doğmuş olmanın bireye özgü bir durum olmadığını, bu sebeple oluşan ön yargıların mantıksız ve temelsiz olduğunu daha iyi anladım.”

şeklinde cevaplar vermişlerdir. Cevaplar göstermektedir ki öğrenciler tanıma şansı bulamadıkları toplumun çeşitli katmanlarına öncelikli olarak endişe ve gerginlikle yaklaşmışlardır. Proje sayesinde iletişim kurulmuş ve tanışma gerçekleşmiş, fırsat eşitliği gibi konular gündeme gelmiş ve en önemlisi empati yapılabilir bir hale gelmiştir. Kurulan bu iletişim/tanışma ile olumsuz düşünce ve duygular yerini güven, samimiyet, arkadaşlık, karşılıklı mutluluk gibi duygu ve düşüncelere bırakmıştır. Bu duygu ve bakış değişikliği, sosyal içerilme, sosyal entegrasyon için çok önemlidir.

Bunun gibi projeler ile toplumun çeşitli katmanlarını ve dinamiklerini tanımak toplumsal farkındalığı arttırdığı gibi kurum içi – dışı dayanışma kültürünün içselleşmesi ve gelişmesine de katkı sağlamaktadır.

Özetle pilot projeye katılan gönüllü öğrencilerimiz sorumluluklarını yerine getirme, zaman yönetimi, ekip çalışması, sosyal çevre, sorunlar ile etkili baş edebilme, konuşma organize edebilme, liderlik, duygusal zeka gelişimi, empati, duygu yönetimi, etkili iletişim, mutluluk ve sağlık, özgüven gibi konuları seminer ve derslerde teorik olarak öğrenmenin yanı sıra alanda doğrudan tecrübe etme ve geliştirme fırsatı yakalamıştır.

4. Sonuçlar & Değerlendirmeler & Öneriler :

Bu 8 haftalık programın, özellikle ilköğretim çağındaki çocukların öğrenme ekosisteminde en çok ihtiyaç duyduğu insani bağ ve etkileşimi sağlamaya katkı verdiği gözlemlenmiştir.Projeye dair değerlendirmeler şu şekildedir :

- Okul yönetimi ve mahalleli arasında iletişimin güçlü olmasının bu projede önemli bir avantaj olduğu görülmüştür. Roman ocuklarla çalışan öğretmenlerin topluluk ve yaşam biçimleri hakkında bilgi sahibi olması ve bu çocukların eğitim sistemi ile olan zayıf bağları ve sebepleri hakkındaki farkındalığı büyük avantajdır.
- Sadece ocuğa odaklanmak yeterli değildir, çocuğu çevresiyle ele almak gerekir. ocukla temastaki bireylerin, benzer ve tutarlı davranması önemlidir. Aile ilişkilerinin geliştirilmesi ve okulla aile ilişkilerinin geliştirilmesi konusunda çalışılması gerekir. Projenin ailelere de sirayet eden etkisi bu açıdan çok önemlidir.
- Çocukların etkilendiği popüler isimler üzerinden kurulan diyaloglarda çocukların çok daha fazla ve rahat katılım gösterdiği görüldü. Buna göre, rol modeller çocukların motivasyonu açısından önemli olacaktır.
- Kırılgan gruplarla yürütölen projelerde özen, dikkat ve sürekliliğin projeden fayda sağlamının temel koşulu olduğu bir kez daha tecrübe edildi.
- Bu tip projelerde gönüllülerin -bu proje özelinde ÖZÜ'lü öğrencilerin- görüşmelere tek kişi yerine iki kişilik takımlar (ve mümkünse bir kız-bir erkek) halinde görüşmelere katılmalarının daha iyi sonuç verdiği görüldü. Özellikle sohbetin tkandığı yerlerde sağlanan yeni bakış açısı, herhangi bir nedenden dolayı bir kişinin görüşmeye katılamaması halinde diğer kişinin katılarak sürekliliğin sağlanması açılarından bu durumun önemli olduğu tecrübe edildi. Bir saatlik görüşme süresinin hem Nişantepe'li hem de ÖZÜ'lü öğrenciler tarafında yeterli olduğu görüldü.
- Bilgisayar odasına girmenin çok istenen, motive edici olduğu hem gözlemlenmiş hem de Muhammed hoca tarafından altı çizilmiştir. Türkiye'de okula aç giden ocuk sayısı çok yüksektir.* Dolayısı ile her türlü eğitim faaliyeti için, eğitim kurumunda ücretsiz yemek sağlanması eğitime devam ve katılım için çok önemli bir motivasyon aracıdır.
- Okul içi akran şiddetinin bir çocuğun okula gitmesinde engelleyici bir faktör olduğunu bizzat Nişantepe İ.Ö.O'da okuyan bir öğrencinin annesinden duyduk. Bu durum özellikle okula hevesle başlayan çocuklar için okula devam etmekte engelleyici bir faktör olarak görünüyor. Öfke kontrolü vb. değerler gelişimini destekleyen içerikler bu durumun azalmasına katkı sunacaktır.

*Düşkün, Y. ve Korlu, Ö. (2021) "Türkiye'de 5. sınıf öğrencilerinin %40'ı, 8. sınıf öğrencilerinin ise %46'sı okula her gün veya neredeyse her gün aç gittiğini" ortaya koymaktadır.

- Nişantepe Mahallesi özelinde eğitime devam eden / etmeyen tüm çocuklara okul dışı çeşitli destekler (psikososyal, etüt, akademik vb) sağlanması gerekli görünmektedir.
- Proje bitiminde ilgili konu başlıklarında pekiştirici sohbetler edilmesi ve eğer mümkünse akademik eğitimde de karşılığını bulması program içeriğinin (şiddetsiz iletişim, öfke kontrolü, empati vb) içselleşmesi için faydalı olacaktır. Proje sürecinde / bitiminde duygu ve düşüncelerini dile getirmeleri için güvenli bir ortam ve kolaylaştırıcılık desteği sağlanması da ayrıca önem arz etmektedir.
- Pilot proje sonrasında eğitime destek programının, spor, sanat vb. alt programlarla zenginleşerek devam etmesinin faydalı olacağı görülmüştür.

Sinilar
öfhe
ferehyer.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (2016).Roman Vatandaşlara Yönelik Strateji Belgesi 2016 - 2021.
- Babadoğan, M. C., G. Atik, M. Şen ve T. Ergene (2019). "Eğitim Yolu ile Romanların Sosyal İçerilmesinin Desteklenmesi: SİROMA Projesi Örneği." Milli Eğitim 49(227): 65-87. Bakanlığı
- Güder, N. ve Ö. S. G. D. (ÖSGD) (2006). STK'lar için Gönüllülük ve Gönüllü Yönetimi Rehberi, Sivil Toplum Geliştirme Merkezi.
- Karan, U. (2017). Görmezlikten Geline Eşitsizlik: Türkiye'de Romanların Barınma ve Eğitim Hakkına Erişimi, Minority Rights Group International ve Sıfır Ayrımcılık Derneği.
- Korlu, Ö. ve Y. Düşkü (2021). Eğitimin Çıktıları - Eğitim İzleme Raporu 2021, Eğitim Reformu Girişimi.

ÖZYEĞİN
ÜNİVERSİTESİ



TGÇ_Nişantepe
Toplumsal Güçlenme
Çalışmaları